

Nr 10 (366) Październik 2021 rok XXXI www.dukla.pl/dps dps@dukla.pl

Cena 3,50 zł (5% VAT)

Dukla.PL

DUKIELSKI PRZEGŁĄD SAMORZĄDOWY

Dziękowali za plony

Dożynki Gminne w Jasionce

5 września br. odbyły się Dożynki Gminne, w tym roku w Jasionce, podczas których rolnicy z gminy Dukla dziękowali za plony. Uroczystość rozpoczęła się mszą św. dziękczynną o godz. 11.00 w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, a uczestniczyli w niej zaproszeni goście, grupy wieńcowe z dziewięciu sołectw gminy Dukla, mieszkańcy Jasionki i całej gminy. Msza rozpoczęła się poświęceniem przyniesionych plonów przez grupy dożynkowe. Podczas mszy św. przedstawiciele grup dożynkowych składali dary, w imieniu gminy Dukla dary złożyli: zastępca burmistrza Dukli Łukasz Piróg i dyrektorka Ośrodka Kultury w Dukli Małgorzata Walaszczyk-Faryj. Po homilii pokrojono poświęcony chleb i częstowano uczestników. Po zakończonej mszy św. korowód z orkiestrą przeniósł się do Domu Ludowego na dalszą część uroczystości. W tym roku zaszczytną funkcję Starosty i Starościny Gminnych Doży-

nek pełnili Roman Drajewicz i Magdalena Krukar. Starosta i Starościna przekazali na ręce zastępcy burmistrza Dukli, gospodarza dożynek, bochen chleba, który w naszej tradycji kulturowej jest symbolem pożywienia, ale także dostatku i pomyślności. Nie zawsze bowiem i nie dla wszystkich był pożywieniem podstawowym i codziennym. W biedniejszych częściach kraju, jeszcze w I połowie XX w. pojawiał się w domu jedynie w większe święta. Jak tradycja każe zaprezentowano plony przygotowane przez delegacje dożynkowe z: Jasionki, Barwinka, Cergowej, Głojsc, Łęk Dukielskich, Myszkowskiego, Równego, Wietrzna i Zboisk. Grupy dożynkowe otrzymały dyplomy i nagrody pieniężne

Korowód dożynkowy w drodze na plac przy sali Domu Strażaka

ufundowane przez Ośrodek Kultury w Dukli. W części artystycznej wystąpiły zespoły z gminy Dukla: Szarotka – Duklanie z kapelą Duklanie, Wietrzniarki, oraz Równianie. Dożynki zakończyły się zabawą taneczną.

Krystyna Boczar-Różewicz

Starosta i Starościna Dożynek Gminnych na pierwszym planie

Msza św. dziękczynna w kościele parafialnym w Jasionce

Zaproszeni goście przed Domem Strażaka w Jasionce

Fot. Krystyna Boczar-Różewicz

Wieniec dożynkowy z Wietrzna prezentuje przewodnicząca KGW Danuta Czelniak

Złota myśl:

„Nigdy nie żałuj tego co sprawiło, że choć przez chwilę byłeś Szczęśliwy.”

(autor nieznany)

W październikowym numerze:

Dziękowali za plony.....	2
Przebudowa skweru Węgierskiego.....	4
Prace remontowe przy elewacji wschodniej zakończone	4
Rusza Rewitalizacja Dukielskiego Rynku	5
Luneta panoramiczna zamontowana	5
Film o działalności Ośrodka Kultury w Dukli.....	8
Historia Ośrodka Kultury w Dukli	8
Wzornik dukielski – dziedzictwo i etnodesign.....	9
Materiały promocyjne Ośrodka Kultury w Dukli.....	9
Dukielski sqd cz. 3	10
Cmentarz choleryczny w Teodorówce.....	12
Wernisaż wystawy i premiera filmu	12
Kolejni nauczyciele mianowani	17
Moralność pani Dulskiej	17
Spacer krajoznawczo - edukacyjny oraz „Bal jak za dawnych lat...”	17
27 Ogólnopolski Finał Mini Piłki Siatkowej o Puchar Kinder Joy of Moving	18
Wyniki XXII Biegu na Górę Cergową	18
Kolejne punkty w krośnieńskiej Lidze Młodzika	19
Polska Mann Triathlon	19
Sienkiewicz i Ryzner wygrywają	19
I kolejka Podkarpackiej Ligi Orlika Starszego	19
II Kolejka Podkarpackiej Ligi Orlika Starszego	19
Sukcesy sekcji siatkarek MOSiR Dukla.....	20
Kalendarium zdarzeń różnych	21
W pasiece	24
Prawo przy porannej kawie	24
Beskid Niski jest niesamowity	25

DUKLA.pl - miesięcznik (www.dukla.pl/dps)

Wydawca: Ośrodek Kultury w Dukli, ISSN 2080-0835

Adres redakcji: 38-450 Dukla, Trakt Węgierski 11, p. 309, tel. (+48) 13-432-91-33, fax (+48) 13-433-10-11, e-mail: dps@dukla.pl

Redaguje zespół: Krystyna Boczar-Różewicz - red. naczelna, Wiktor Szyndak - red. techniczny - skład i łamanie, Janusz Krowicki - wyd. internetowe, Agnieszka Matusik, Barbara Pudło

Współpracujący: Witold Puz, Bartosz Szczepanik, Maria Walczak, Aleksandra Żółkoś, Janusz Kubit

Druk: Drukarnia „HEDOM”, ul. Kletówki 54a, Krosno, tel./fax 13 432 02 02, www.hedom.pl

Za treść reklam redakcja nie odpowiada. Zastrzegamy sobie prawo do skracania artykułów i adiestacji tekstów. **Materiały przyjmujemy do 20. każdego miesiąca.** Dostarczone materiały można odebrać w siedzibie redakcji.

Numer zamknięto dnia 4. 10. 2021 r.

Udostępniono do sprzedaży 6. 10. 2021 r. Nakład 300 egz.

OKŁADKA: Skwer Węgierski po przebudowie
Fot. Krystyna Boczar-Różewicz

Wspomnienie o zmarłym Koledze

23 września 2021 dotarła do mnie smutna wiadomość o śmierci **Zenona Dudzika**, wieloletniego pracownika Urzędu Miejskiego w Dukli, pracującego na różnych stanowiskach, w latach 1999 - 2003 piastującego funkcję Sekretarza Gminy Dukla. Kiedy w 1991 roku zaczęto wydawać samorządowy miesięcznik – Dukielski Przegląd Samorządowy, on został powołany na redaktora naczelnego i tę funkcję pełnił do 2003 roku. W tych pierwszych latach ukazywania się gazety było bardzo trudno. Zenek nie zrażał się. Od manufaktury szybko przeszedł na profesjonalne drukowanie miesięcznika. W latach 1994 – 2003 był członkiem Polskiego Stowarzyszenia Prasy Lokalnej z siedzibą w Krakowie i godnie reprezentował nasz miesięcznik.

Jego dumą były dzieci, z którymi miał znakomity kontakt. Trzy lata temu odszedł na emeryturę i miał wiele planów na przyszłość.

Trudno jest pisać o Koledze w czasie przeszłym...
Trudno jest powiedzieć: Żegnaj Zenku...

Uroczystości pogrzebowe odbyły się w poniedziałek 27 września w Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krośnie.

Krystyna Boczar-Różewicz
Redaktor naczelna Dukla.pl/DPS

Przebudowa skweru Węgierskiego

Zakończona została realizacja operacji, której celem była przebudowa skweru zielonego posiadającego charakter zorganizowanej przestrzeni miejskiej. W ramach prac przebudowano skwer położony przy ul. Trakt Węgierski, który przedzielony jest ulicą 3 Maja. Przebudowano ścieżki piesze i ciągi pieszo-jezdne, które zostały wyodrębnione z powierzchni zielonej za pomocą obrzeży systemowych dostosowanych do zaprojektowanych posadzek. Wykonany został cokół z sadzawką, który stanowi podstawę do osadzenia kamienia rocznikowego. Przebudowano ciągi komunikacyjne oraz zmieniona została organizacja ruchu. Ciągi komunikacyjne zostały poszerzone i zoptymalizowane. Zostało wykonane nowe

oświetlenie stylizycznie nawiązujące do tradycyjnego oświetlenia historycznego. W wyniku prowadzonych prac zostały usunięte drzew iglaste, które zastąpiono nowymi nasadzeniami. Skwer umownie nazwany jest Węgierskim, gdyż jest położony przy historycznym Trakcie Węgierskim.

Wartość inwestycji to około 430 tys. zł. Wartość kosztów kwalifikowanych to przeszło 310 tys. Zł. Wnioskowane dofinansowanie to 197 417 zł

Cokół z sadzawką i kamieniem rocznicowym

Zadanie było realizowane przy udziale środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Paweł Puchalik
Fot. okładka str. 1

Prace remontowe przy elewacji wschodniej zakończone

Zakończono prace przy renowacji elewacji wschodniej zabytkowej kamienicy przy ul. 3 Maja 1 w Dukli. Całkowity koszt zadania to **118 846.09 zł.**

27 maja 2021 roku została podpisana umowa z wykonawcą zadania: **Remont elewacji wschodniej zabytkowej kamienicy położonej na działce 48/7 przy ul. 3 Maja 1 w Dukli**, wyłonionego w drodze procedury przetargowej. Wykonawcą zadania została firma Usługi Wysokościowe K2 Dawid Musiał z Sieklówki. Na remont kamienicy gmina pozyskała 60 tys. zł, w tym 20 tys. zł z Ministerstwa Kultury

i Dziedzictwa Narodowego, 30 tys. zł od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyśle i 10 tys. zł od Marszałka Województwa Podkarpackiego.

Prace konserwatorskie, restauratorskie i remontowe elewacji wschodniej kamienicy polegały na: oczyszczeniu elewacji wschodniej z zanieczyszczeń, usunięciu wtórnych nawarstwień i napraw cementowych, skuciu odspojonych fragmentów tynku, dezynfekcji ścian, wzmocnieniu strukturalnym tynków, ustabilizowaniu pęknięć, uzupełnieniu ubytków tynków, kamienia i cegły w oryginalnej technolo-

Kamienica położona przy ul. 3 Maja 1 to jeden z cenniejszych zabytków Dukli, nadaje charakter tej części miasteczka w której jest położona. Elewacje są zabytkiem o dużej wartości historycznej i artystycznej, świadczącym o historii Dukli i jej właścicieli: Mniszchów, Męcińskich, Tarnowskich i Springerów. W 2014 roku Burmistrz Dukli włączył ją do gminnej ewidencji zabytków. 25 lutego 2020 roku na wniosek gminy Dukla Wojewódzki Konserwator Zabytków orzekł wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa podkarpackiego pod nr A-1654: elewacje kamienicy, które obecnie reprezentują formę eklektyczną bliska neorenesansowi.

gii, czyszczeniu i konserwacji elementów stalowych i drewnianej werandy, klamek, okuć okiennych i drzwiowych, wymiana zniszczonej stolarki na nowa drewniana.

Krystyna Boczar-Różewicz

Fot. str. 11

*Nie umiera ten,
Kto trwa,
W pamięci żywych.*

Najszczerze wyrazy współczucia
dla Żony, Dzieci i całej Rodziny
z powodu śmierci Męża i Ojca
Zenona Dudzika

Pierwszego Redaktora Naczelnego
Dukielskiego Przeglądu Samorządowego

składa

Redakcja miesięcznika Dukla.pl

Z żalem i smutkiem zawiadamiamy,
że 23 września 2021 roku
zmarł wieloletni pracownik Urzędu Miejskiego w Dukli

Zenon Dudzik

Wyrazy głębokiego współczucia
rodzinie i przyjaciołom

składają

burmistrzowie wraz z pracownikami

Rusza Rewitalizacja Dukielskiego Rynku

20 sierpnia 2021 roku została podpisana umowa z wykonawcą zadania: **Przebudowa chodnika wzdłuż pierzei Rynku wraz z budową imitacji studni z modelem miasta oraz odbudową i remontem zabytkowych piwnic na działce nr ewid. 89/2 w Dukli** realizowanego w ramach **Rewitalizacji Dukielskiego Rynku**, z wykonawcą firmą RAF-MAR sp. z o.o., wybraną podczas postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – przetarg nieograniczony. Prace mają potrwać rok od daty zawarcia umowy. Wiele jednak będzie zależało od poprzedzających prace badań archeologicznych.

natomiast w 2022 roku 449 959.96 zł. Ostateczna wysokość wynagrodzenia zostanie ustalona w oparciu o kosztorys powykonawczy sporządzony na podstawie faktycznie zrealizowanych robót z kosztorysu ofertowego. Zadanie będzie realizowane ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Całkowita wartość inwestycji Rewitalizacji Dukielskiego Rynku to **3 879 878.97 zł.**

Plan rewitalizacji nie obejmuje znajdującego się na rynku ratusza. Budynek jest własnością rodziny Tarnowskich, ostatnich właścicieli miasta, który odzyskali w 2006 roku.

Wynagrodzenie kosztorysowe, zgodnie ze złożoną ofertą, to **1 399 959,96 zł brutto**, budżet na rok 2021 wynosi 950 000,00 zł.

Krystyna Boczar-Różewicz
Fot. str. 11

Dukielski rynek powstał podczas lokacji miasta tj. w latach 1380-1402, a o wyborze miejsca pod rozplanowanie rynku, jak również i całego miasta, decydowała topografia terenu. Ważną rolę miało również zabezpieczenie przed powodzią i możliwość naturalnego odprowadzania wód deszczowych. W Dukli występuje spadek terenu płyty rynkowej. Rynek był w centrum układu urbanistycznego miasta i po przeprowadzeniu analizy metrologicznej stwierdzono, że dukielski rynek miał proporcje 2,5:1,5 przy wymiarach 90x54 m. Jego układ opierał się na regularnym kształcie prostokąta, a późniejsze zmiany przestrzenne i klęski żywiołowe doprowadziły do pewnych zniekształceń. **Obecny rynek zamyka się w proporcji 2,6: 1,6 i mierzy w pierzei wschodniej 57,8 m, 94,2 m w pierzei południowej, 59 m w pierzei zachodniej oraz 92, 3 m w pierzei północnej. Jego powierzchnia wynosi około 0,5 ha.** Główną funkcją rynku był handel lokalny i ponadlokalny (w związku z położeniem miasta na szlakach handlowych) i taką funkcję pełni nadal. Pełnił również funkcje administracyjne, gdyż w jego obrębie już w średniowieczu zlokalizowany został ratusz. Funkcje jakie pełnił rynek i lokalizacja obiektów publicznych oraz łatwość dostępu do nich spowodowała, że pełnił rolę centrum kontaktów społecznych oraz centrum układu komunikacyjnego. Główna droga o ruchu tranzytowym w Dukli biegła z północy na południe. Od północy szlak biegł z Krosna przez Kобыlany, Wietrzno i przechodził drogą w pobliżu klasztoru bernardynów, przez most i ulicą Jasielską (obecnie 3 Maja) do północno-zachodniego narożnika rynku (Brama Krakowska). Przecinał ukośnie rynek wychodząc z niego w połowie pierzei południowej ulicą Węgierską (obecnie ulica Kościuszki), a następnie doliną Jasiołki przez Lipowicę i Tylawę do granicy państwa z Królestwem Węgierskim. Za klasztorem znajdowało się i istnieje do dzisiaj odbicie w kierunku zachodnim, na Żmigród (szlak dukielski).

Między ciągami pieszymi i jezdnymi pierzei zachodniej znajduje się pas zieleni z kilkoma drzewami. Pod powierzchnią terenu znajduje się sześć piwnic o konstrukcji kamiennej, w formie sklepionych komór, z których trzy ustawione są osią wzdłużną prostopadłe do płyty rynku, a pozostałe trzy od strony północnej ustawione są równoległe do płyty rynku. Część z piwnic po rewitalizacji rynku zostanie udostępniona zwiedzającym.

Film o działalności Ośrodka Kultury w Dukli

Z okazji 40-lecia Ośrodka Kultury w Dukli powstał film ukazujący działalność Instytucji.

Praca nad filmem trwała ponad pół roku. Opracowanie treści, gromadzenie materiałów zdjęciowych i filmowych, wybranie najważniejszych wydarzeń, odtworzenie historii i napisanie scenariusza pochłonęły niezliczoną ilość godzin. Ostatecznie spośród tysięcy archiwalnych materiałów tekstowych, zdjęć i filmów wybrano setki, mające stworzyć skondensowany w jedną godzinę materiał filmowy, prezentujący

działalność Instytucji na przestrzeni minionych czterech dekad. Produkcją filmu i szczegółowym opracowaniem materiałów zajęli się: Małgorzata Walaszczyk-Faryj (jednocześnie autorka scenariusza i historii), Piotr Jakiela oraz Norbert Uliasz.

Oprócz materiałów archiwalnych Ośrodka Kultury, w filmie wykorzystano materiały historyczne z różnych źródeł między innymi udostępnione przez Aleksandrę

Żółkoś, Jacka Koszczana i Bartosza Iwana Augusta Jabłeckiego-Męcińskiego, który także specjalnie na potrzeby filmu podjął się rekonstrukcji wyglądu dukielskiego teatru z II połowy XVIII w. Autorskie zdjęcia Dukli udostępnił Juliusz Stola, Tomasz Gilewski i Krystyna Boczar-Różewicz.

Początkiem wakacji opracowany, tygodniowy materiał trafił do Piotra Łoży z Tomaszowa Lubelskiego, który zajął się realizacją filmu. Finalnie powstało dzieło, które zachwyciło wszystkich podczas premiery na uroczystości 40-lecia dukielskiej instytucji kultury.

Dyrektor Ośrodka Kultury Małgorzata Walaszczyk-Faryj, dziękuje wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie filmu.

Katarzyna Błaż

Historia Ośrodka Kultury w Dukli

40 lat Ośrodka Kultury w Dukli cz. 2

Wielkim wydarzeniem mającym wpływ na dalszą działalność Ośrodka Kultury, było spotkanie z Wojciechem Siemionem. W 1997 roku, znany aktor przyjął zaproszenie od Ośrodka Kultury i uczestniczył w Dniach Dukli. Brał udział w uroczystej sesji Rady Miejskiej, prowadził Turniej Sołtysów oraz zaprezentował swój wieczór autorski. Będąc w Dukli przez trzy dni, zachwycił się twórczością artystyczną OK i jego zespołami. Wyraził to zaproszeniem do Starej Prochowni do Warszawy na prezentację dorobku kulturalnego. Przygotowania trwały przez rok – wyzwanie było ogromne. I tak 12 grudnia 1998, Ośrodek Kultury miał niepowtarzalną okazję zaprezentować swój dorobek i umiejętności na warszawskiej scenie. Wystawiony został spektakl „Dukla moje miasto”- scenariusz i reżyseria Małgorzata Walaszczyk w którym wystąpiły zespoły „Gabi”, „Trio Band” oraz wielu solistów i małych aktorów kółka teatralnego. Ponadto zaprezentowano prace p. Augustyny Nawracaj oraz Joanny i Andrzeja Wrzecionków. Program

prowadził Wojciech Siemion i Małgorzata Walaszczyk. W tym wyjątkowym wydarzeniu brały udział również władze dukielskie. Na widowni zasiedli rodowici Warszawiacy, artyści z „Piwnicy pod Baranami” i Duklanie na stałe mieszkający w stolicy. W następny dzień Wojciech Siemion zaprosił wszystkich (47 osób!) do swojego pięknego dworku w Petrykozach, gdzie szczerze nas ugościł. Te chwile cenimy sobie szczególnie. Wydarzenie to pozwoliło nam uwierzyć jeszcze bardziej w siebie i w to co robimy. Przez całe zawodowe życie pomagało nam w pracy i motywowało do większych artystycznych wyzwań. Zawsze będziemy wdzięczni p. Wojciechowi Siemionowi za serce, zaufanie, miłość do kultury i za szczególną wrażliwość na prace tych co mają „wszędzie daleko”.

W kolejnych latach Ośrodek Kultury przyjmuje nowych pracowników, Norberta Uliasz – instruktora tańca, a w 2002 Piotra Jakielę- akustyka i akompaniatora. W 2002 roku podejmuje się kolejnego zadania. W ratuszu uruchomiono małą gastronomię w for-

mie kawiarenki o nazwie „RATUSZOWA”. Środki na działalność pozyskano z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Kawiarenka zaprzestaje funkcjonować w 2006 roku, niedługo przed odzyskaniem budynku ratusza przez rodzinę Tarnowskich. Z tego powodu, OK kolejny już raz, pozbawiony zostaje możliwości prawidłowego rozwijania się i prowadzenia swojej działalności. Nie zważając jednak na trudności i mizerne możliwości lokalowe, nieprzerwanie prowadzi nowo powołane zespoły, organizuje szereg nowych imprez:

Ogólnopolskie Sobótkowe Spotkania z Folklorem, Pożegnanie Wakacji i Gminne Dożynki oraz te już wieloletnie, jak np. Gminny Przegląd Piosenki Religijnej, Poezji i Plastyki oraz najważniejsze Dni Dukli, które z roku na rok nabierały rumieńców i zyskały na jakości i ilości odbiorców.

Od 1 stycznia 2010 Ośrodek Kultury zostaje wydawcą lokalnej gazety, Dukielski Przegląd Samorządowy, którego powstanie zainicjowali pracownicy Ośrodka Kultury w 1991 roku.

Wzornik dukielski – dziedzictwo i etnodesign

W dniach 8,9,10 września w Transgranicznym Centrum Wymiany Kulturalnej w Dukli odbyły się warsztaty etnodesignu.

Prowadząca zajęcia, projektantka, Monika Stopa to absolwentka Oakland College w Hertfordshire na kierunku

30 stycznia 2009 r. OK przejął od Gminy Dukla administrowanie i zarządzanie całorocznym boiskiem do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią. Jako pierwszy tego typu obiekt sportowo-rekreacyjny w południowo-wschodniej Polsce, był niemalże oblegany, szczególnie w okresach przygotowawczych do rozgrywek ligowych klubów sportowych. Utworzony w styczniu 2011 Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dukli, przejął od OK wszystkie obiekty sportowe i zadania z zakresu sportu i rekreacji.

1 października 2011 r. na dyrektora Ośrodka Kultury w Dukli zostaje powołana Małgorzata Walaszczyk-Faryj. Instytucja nabiera jeszcze większego rozpędu w kulturalnym rozwoju. Utworzone zostają nowe stanowiska pracy, powstają nowe dodatkowe imprezy między innymi kiermasze, muzyczne niedziele, kina plenerowe, warsztaty artystyczne, Powiatowy Konkurs Piosenki Obcojęzycznej i wiele innych. Sala kinowa poprzez kapitalny remont dostaje nowe życie. Powstaje jedna z piękniejszych sal kinowo- teatralnych na terenie powiatu z profesjonalnym nagłośnieniem, oświetleniem, garderobami.

Dzięki przychylności ówczesnego Burmistrza Dukli Marka Góraka, OK otrzymuje kolejne lokale do prowadzenia zajęć artystycznych oraz nowy sprzęt nagłośnieniowy. Stwarza to możliwości powstania nowych form działalności w postaci ogniska muzycznego i studia wokalnego, w którym rozpoczęło naukę ponad 50 dzieci, młodzieży i dorosłych.

OK dbając o kultywowanie regionalnych tradycji ludowych, rozpoczyna prężną współpracę z Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu gminy. Owocem tej współpracy jest między innymi organizacja nowej imprezy kulturalnej o autorskiej nazwie „Gosposiada”.

Małgorzata Walaszczyk –Faryj
dyrektor Ośrodka Kultury w Dukli
Fot. str. 12-13
cdn.

Interior Design, Krakowskich Szkół Artystycznych, Szkoły Wnętrz i Przestrzeni Ubioru. Ukończyła szkolenie zawodowe dla projektantów w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Zajmuje się projektowaniem architektury wnętrz przestrzeni prywatnych i publicznych, grafiki, kostiumów i scenografii. Łączy sztukę dizajnu i działania na rzecz rozwoju społecznego prowadząc warsztaty i wykłady. Od 2013 roku związana ze Stowarzyszeniem MakerSpace i społecznością maker’ów, gdzie dzieląc wspólną pasję do tworzenia uczy innych (wykorzystując metodę Design Thinking), jak tworzyć w oparciu o wiedzę technologiczną i umiejętności rzemieślnicze. W latach 2014-2015 koordynowała i projektowała Strefę Polskiego Dizajnu dla Krakowskiego Festiwalu Wnętrz.

Etnodesign, którym zajmowały się uczestniczki warsztatów, to projektowanie z wykorzystaniem wzorów lokalnych i regionalnych, zakłada szukanie nowych i nowoczesnych form, zastosowań i kontekstów dla tradycyjnego wzornictwa. Odrzuca ludowiznę, szuka lekkich, innowacyjnych rozwiązań z zastosowaniem elementów tradycji. W Dukli uczestniczki warsztatów inspirowały się lokalnymi haftami, które udało się odnaleźć dzięki wsparciu

Muzeum Etnograficznego w Rzeszowie, elementami snycerskimi – wycinankami na tzw. zatyłkach miejscowych domów oraz pojawiającą się w lokalnych zdobieniach domów rozetą karpacką, architekturą Dukli oraz jej herbem. Wzory realizowane były techniką linorytu, w glinie samoutwardzalnej, do dyspozycji było także filcowanie na sucho. Dzięki twórcemu podejściu do wykonanego wzoru, powstały koszulki, kartki, buty, torby i wiele drobnych produktów. Na koniec odbyła się kameralna wystawa stworzonych przedmiotów, której towarzyszyły także prace dzieci ze Szkoły Podstawowej w Łękach Dukielskich, uczestniczących w warsztatach rysunku z natury, których tematem był drewniany dom.

Projekt „Dukielski Wzornik – dziedzictwo i etnodesign”, którego częścią były warsztaty etnodesignu – realizowany jest przez Fundację na Rzecz Kultury „Walizka” ze środków Gminy Dukla we współpracy z Centrum Informacji Turystycznej w Dukli. Patronat medialny – Polskie Radio o/Rzeszów.

Joanna Sarnecka

Materiały promocyjne Ośrodka Kultury w Dukli

Z okazji 40-lecia Ośrodka Kultury w Dukli powstało szereg materiałów promujących placówkę. We wcześniejszych artykułach wspomniano o remake’u „Piosenki o Dukli” oraz filmie o działalności OK. Zostały również wydane dwie publikacje w postaci albumu i folderu.

„Dni Dukli 1992-2019” to obszerny album prezentujący 28 edycji największej imprezy organizowanej przez Ośrodek Kultury w Dukli, jaką są obchody dni miasta. Wydawnictwo zawiera archiwalne artykuły, plakaty oraz obszerne relacje zdjęciowe. Materiały opracowane zostały w większości z zasobów archiwum OK. Na album składa się kilkaset stron historii największego i najważniejszego wydarzenia kulturalnego organizowanego przez Ośrodek Kultury.

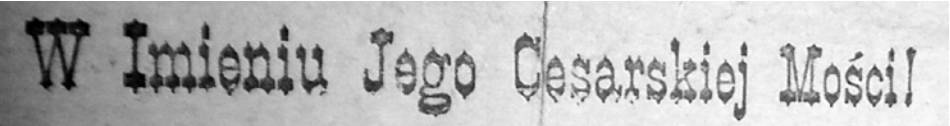
Druga publikacja – „Jubileusz 40-lecia działalności Ośrodka Kultury w Dukli. 1979-2019” – prezentuje w pigułce historię instytucji, realizowane przez nią imprezy, zespoły działające na przestrzeni lat przy OK Dukla oraz obecną kadrę. 13-stronnicowy folder to swoista wizytówka placówki.

Autorem obydwu wydawnictw jest pracownik Ośrodka Kultury – Norbert Uliasz.

Katarzyna Błaż
Fot. str. 12

Dukielski sąd cz. 3

Na przestrzeni dziejów funkcjonowania sądu w Dukli (1855-1944), poczynając od Sądu Powiatowego (Bezirksamt) w Dukli, orzeczenia wydawane były

Prawo = sprawiedliwość i nie były to dwa różne pojęcia, a ustalone funkcje kierownicze oraz wykonawcze w dukielskim sądownictwie sprawowali:

Kierownik (Bezirksamt Vorsteher) / Naczelnik Sądu Powiatowego/Grodzkiego w Dukli:

- 1) Tomasz Kučera -1860-1862/3
- 2) Jan Biliński 1862/3-1863/4
- 3) Jan Aichmüller 1863-31 VIII 1878 radca sądu krajowego
- 4) Jan Staruszkiewicz 1879/80-1887/8
- 5) Ludwik Riss 1888-†1890
- 6) Henryk Harassek 1891-†1894
- 7) Wojciech Wiatr 1894-1905/6
- 8) Antoni Jarzębiński 1905/6-1914 (1910 radca sądu krajowego)
- 9) Dominik Ignacy Pawłowski 1914-1921?
- 10) Paweł Skwara -1921?-1929
- 11) Fryderyk Rużyczka 1929-1939?

- Adjunkt/sędzia:
- 1) Dunin Quirini Rzuchowski 1860-1867/8
 - 2) Ludwik Borowski 21 II 1867-1874
 - 3) Leon Głuszkiewicz 1874-1884
 - 4) Franciszek Lewiński 1884/5-1895
 - 5) Henryk Harassek 1891
 - 6) Karol Novak 1896-1901/2
 - 7) Eugeniusz Sokalski 1897/8-1899/1900
 - 8) Tomasz Czerwiński 1899-1904/5
 - 9) Witold Korotkiewicz 1899-1908
 - 10) Stefan Ciastoń 1901/2-1904
 - 11) Marjan Kopf 1904/5-1907
 - 12) Edmund Pągowski 1904-1908
 - 13) Karol Hajdukiewicz 1907-1914
 - 14) Franciszek Krawczyński 1908-1910
 - 15) Karol Konopacki 1908-1910
 - 16) Dominik Ignacy Pawłowski 1910-1921

- 17) Jan Wolf 1911-1914?
- 18) Jan Ruciński 1911
- 19) Rudolf Weber 1912-1914
- 20) Rudolf Karpiniec 1914-1916
- 21) Tadeusz Sośnicki 1914
- 22) Jan Horodyński 1916
- 23) Fryderyk Rużyczka 1926?-1929
- 24) Mieczysław Dihm 1929-1931
- 25) Edward Kornaś 1934-1937
- 26) Robert Gina 1937-1942
- 27) Marian Zięba 1943-1944

- Auskultant:
- 1) Aleksander Miejski 1860-1862/3
 - 2) Ignacy Karpiński 1863/4-1865/6
 - 3) Samuel Kwaśnicki 1865/6-1867/8
 - 4) Wilhelm Seidler 1874/5
 - 5) Jan Rzuchowski 1875/6-1877/8
 - 6) Jan Kiwiarowski 1876/7-1877/8, 1878/9
 - 7) Izydor Mydlowski 1885/6-1887/8
 - 8) Teofil Grochowicz 1888/9
 - 9) Stanisław Zacharjasz 1890/1
 - 10) Jędrzej Filipowicz 1895/6-1897/8
 - 11) Franciszek Piotrowicz 1898/9
 - 12) Władysław Urbański 1900/1
 - 13) Rudolf Karpiniec 1911/12-1912/13
 - 14) Edward Karnaś 1932 asesor

- Oficjał:
- 1) Kazimierz (Franciszek) Ładziński 1899/1900-1902
 - 2) Feliks Głód 1920-1939 - radny Rady Miejskiej w Dukli
- Rady Miejskiej w Dukli
- 3) Ludwik Stronczak 1920
 - 4) Feliks Kawecki 1920
 - 5) Józef Szurmiak 1920
- Kancelista:
- 1) Adam Czajkowski 1860-1867/8
 - 2) Ludwik Gałecki 1860-1887/8
 - 3) Karol Kramarzewski 1867/8-1870/1

- 4) Franciszek Jarosz 1887/8-1899/1900, oficjał 1897/8
- 5) Piotr Małachowski 1889-1897/8
- 6) Karol Helle 1897/8-1901/2
- 7) Michał Proń 1897/8-1899
- 8) Franciszek Kelar 1900
- 9) Wojciech Rożkowicz 1900
- 10) Jędrzej Rosół 1899/1900 - oficjał 1908/9, †28 IV 1920
- 11) Julian Nowak 1900/1-1904/5
- 12) Józef Barabasz 1902
- 13) Jan Kuzdrzał 1902/3-1908/9 - oficjał 1901
- 14) Józef Barabasz 1902/3-1906
- 15) Józef Udołowicz 1904-1909/10
- 16) Władysław Goras 1906-1909
- 17) Roman Ermich 1909-1910/11
- 18) Józef Grzyb 1909
- 19) Franciszek Srnec 1910
- 20) Władysław Borzęcki 1910 - oficjał 1918
- 21) Andrzej Zajdek 1 I 1930

Urzędnik (Actuari):

- 1) Felicjan Chromiński 1867/8

Sekretarz sądowy

- 1) Stefan Wychowanek 1938

Naczelnik/kierownik Sądu Powiatowego/Grodzkiego w Dukli był również przełożonym aresztu/więzienia przy sądzie w Dukli, które znajdowało się na zapleczu, przy trakcie żmigrodzkim i stanowi

Cmentarz choleryczny w Teodorówce

Stowarzyszenie Teodorówka Razem zrealizowało zadanie: Odnowienie miejsca pamięci - cmentarza cholerycznego oraz oznakowało dojście do tego miejsca. Cmentarz choleryczny w Teodorówce znajduje się na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Dukla. We współpracy z Nadleśnictwem przygotowano tablice informacyjne, oznakowano dojście drogowskazami na słupkach, odświeżono zarys mogiły - kurhanu. Zadanie zostało dofinansowane ze środków gminy Dukla, w ramach realizacji zadania publicznego: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Wcześniej krzyż, kapliczka słupowa i tabliczka na krzyżu, zostały odnowione ze środków własnych Stowarzyszenia.

Zachęcam do odwiedzenia tego miejsca, tym bardziej, że 1 listopada już się zbliża. Prosimy jednak nie palić zniczy i nie zostawiać tam sztucznych kwiatów. Otaczające kurhan daglezie są piękne. Odmówmy wieczne odpoczywanie lub pomyślmy o tych, których ta straszna epidemia pozbawiła życia. Spoczywają tam zmarli podczas epidemii w 1848 roku.

Stowarzyszenie Teodorówka Razem dziękuje Nadleśnictwu Dukla za współpracę przy realizacji tego zadania.

Krystyna Boczar-Różewicz
Fot. str. 11

Wernisaż wystawy i premiera filmu

W czwartek, 9 września 2021 roku, w sali wystawienniczej Ośrodka Kultury w Dukli przy ul. Kościuszki 4, odbył się wernisaż wystawy powarsztatowych prac, a w sali kinowo-teatralnej premiera filmu dokumentującego warsztaty i promującego dziedzictwo kulturowe i naturalne naszej gminy.

Wernisaż rozpoczęła prezes Stowarzyszenia „Animare” **Barbara Marchewka**, która przywitała przybyłych gości: o. Ksawerogo Ogórka, Roberta Neumanna, który przygo-

tował film, uczestników warsztatów pisania ikon i zielarskich, a także wszystkich którzy przybyli na podsumowanie projektu. Następnie uczestnicy udali się do sali kinowo-teatralnej, aby zobaczyć film. Duże brawa świadczyły, że film się podobał. Można go będzie obejrzeć na stronie internetowej gminy Dukla w zakładce dotyczącej filmów. Pani prezes podziękowała wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji projektu. Po projekcji filmu uczestnicy częstowali się pysznościami

Luneta panoramiczna zamontowana

W piątek 10 września 2021 roku została zamontowana luneta panoramiczna na platformie widokowej wieży widokowej na górze Cergowej. Luneta została zakupiona podczas realizacji projektu „Dukla – Svidnik 360°” przez gminę Dukla współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Polska – Słowacja 2014-2020 oraz budżetu państwa w wysokości 5% wartości całego projektu.

Luneta nie ma mechanizmu wrzutowego na monety, można za darmo oglądać piękne widoki. Jest naszym dobrem wspólnym, szanujmy ją, aby mogła służyć wszystkim, którzy zdobędą górę Cergową i będą chcieli obejrzeć panoramę okolicy.

Krystyna Boczar-Różewicz
Fot. str. 11

przygotowanymi przez uczestników warsztatów i wernisażu. Muzyczną oprawę na akordeonie zapewnił p. Krzysztof Orzechowski z Pałacówki.

Krystyna Boczar-Różewicz
Fot. str. 24

Projekt „Szlakiem ikon i dzikiej kolacji” realizowany jest przez Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalno-Ekologicznych „Animare” w terminie od 1 czerwca do 31 października 2021 roku na terenie gminy Dukla we współpracy z Ośrodkiem Kultury w Dukli, a finansowany ze środków gminy Dukla, przeznaczonych na zadanie publiczne z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W ramach projektu zrealizowano: warsztaty zielarskie pt. „Poszukiwanie, rozpoznawania i wykorzystanie dzikich roślin” prowadzone przez Joannę Sadowską – Wrzecionko, które zakończyły się wspólnie przygotowaną „dziką kolacją”. Warsztaty pisania ikon pt. „Od tradycji do współczesności”, prowadzone przez Barbarę Marchewkę. Warsztaty pisania ikon poprzedziła wizyta i udział we mszy św. w cerkwi w Trzcianie i Zawadce Rymanowskiej oraz w Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej. Powstał również film dokumentujący warsztaty i promujący dziedzictwo kulturowe i naturalne naszej gminy.

Cmentarz choleryczny w Teodorówce

Tablica ufundowana przez mieszkańców Teodorówki w 1988 roku

Fot. kbr

Odświeżona mogiła - kurhan z krzyżem i tabliczkami informacyjnymi

Rusza rewitalizacja dukielskiego rynku

Pierzeja zachodnia rynku

Piwnica - pierzeja zachodnia rynku

Piwnica pod budynkami pierzei zachodniej

Luneta zamontowana

Fot. Michał Szopa

Prace remontowe przy elewacji wschodniej

Elewacja wschodnia po renowacji

Materiały promocyjne Ośrodka Kultury w Dukli

Album Dni Dukli

Folder - Jubileusz 40. lecia działalności OK w Dukli

40 lat Ośrodka Kultury w Dukli

Po prezentacji spektaklu „Dukla - moje miasto” w Starej Prochowni w Warszawie

Wojciech Siemion w Starej Prochowni z zespołem „Gabi”

Norbert Uliasz i Norbi - Dni Dukli 2005

Piotr Jakiela z dyr. Wiesławem Jakimczukiem - 2006 r.

Sobótki nad Dukielką w Dukli - 2012 r.

Zakończenie wakacji - 2017 r.

Korowód dożynkowy - Tylawa

Kapela w dukielskim parku podczas pierwszej edycji Dni Dukli 1987 r.

Muzyczne niedziele z Ośrodkiem Kultury w Dukli - 2014 r.

Sala kinowo-teatralna po remoncie

Uczennica Ogniska Muzycznego w Dukli z nauczycielem

Bel Canto - III m. na II Powiatowym Przeglądzie Piosenki Znanej i Lubianej - 2015 r.

Potrawy przygotowane na „Gosposiadę” przez KGW Głojsce - 2014 r.

Przeciąganie liny - jedna z dyscyplin konkursowych - „Gosposiada 2016 r.”

Wręczenie aktu nadania stopnia awansu zawodowego

Fot. kbr

Awansowani nauczyciele z burmistrzem Dukli i dyrektorem ZOPO Danutą Szczurek

Nauczyciele przyjmują gratulacje od burmistrza i dyrektora ZOPO

Moralność pani Dulskiej - lekturą narodowego czytania

Uczestnicy Narodowego Czytania 2021, którzy wcieliłi się w postacie utworu

Fot. Piotr Jakiela

Agnieszka Matusik - Mela, Joanna Szczurek - Mesia

Licealiści z dyrektorem Radosławem Ziębą

Uczestnicy Narodowego Czytania 2021 z licealistami

Ostatnia droga Ryśka Majki

Spoczywaj w pokoju!

Fot. Maria Walczak

Wręczenie aktu nadania stopnia awansu zawodowego

Kolejni nauczyciele mianowani

15 lipca 2021 roku odbył się egzamin dla nauczycieli na stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Do egzaminu przystąpiło dwóch nauczycieli ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Dukla:

- **Joanna Mikołajczyk** – Szkoła Podstawowa w Głojscach, nauczycielka języka niemieckiego, pedagog szkolny oraz wychowawca świetlicy;
- **o. Kalikst Marcin Piotrowski** – Szkoła Podstawowa w Dukli, nauczyciel religii,

Moralność pani Dulskiej

lekturą Narodowego Czytania 2021

4 września br. w Transgranicznym Centrum Wymiany Kulturalnej Gmina Dukla zorganizowała Narodowe Czytanie. To akcja społeczna, od dziesięciu lat propagująca znajomość literatury narodowej, organizowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Lekturą jubileuszowego czytania był wyjątkowy utwór Gabrieli Zapolskiej „Moralność pani Dulskiej”. Utwór piętnuje obłudę i zakłamanie, i niesie przesłanie moralne, które w imię uczciwości i sprawiedliwości każe piętnować zło. Wzięli w niej udział burmistrzowie Dukli, pracownicy Urzędu Miejskiego w Dukli, kierownicy jednostek gminy Dukla, radna powiatowa Józefa Winnicka – Sawczuk. Uczestniczyli w nim również mieszkańcy gminy Dukla, w tym licealiści, którzy przybyli razem z dyrektorem szkoły Radosławem Ziębą. Uczestnicy spotkania otrzymali książki z pamiątkową pieczęcią.

Tragikomedia „Moralność pani Dulskiej” została napisana w 1906 roku i 15 grudnia tegoż roku wystawiona w Teatrze Miejskim w Krakowie, później w Warszawie, Lwowie, szybko została włączona w repertuar teatrów.

kbr, fot. str. 14

Spacer krajoznawczo - edukacyjny oraz

„Bal jak za dawnych lat...”

W niedzielę, 5 września wybraliśmy się przez malownicze i różnorodne tereny na spacer krajoznawczo- edukacyjny po naszym bogatym przyrodniczo lesie. Poznaliśmy nie tylko rozwijające ciekawostki czy zdrowe i przydatne zioła, ale nade wszystko odpoczęliśmy w ciszy i miłej atmosferze. Ćwiczyliśmy zapamiętywanie, robiliśmy eksperymenty i pochłanialiśmy cenną i niezwykle ciekawą wiedzę przekazywaną przez Panią Małgorzatę Wolińską, której ogromnie dziękujemy. Po zakończeniu leśnej wędrowki pozostało nam już tylko rozkoszować się swoim towarzystwem, otaczającą przyrodą, śpiewem i ogniskiem. W sobotę, 18 września w Domu Ludowym w Nowej Wsi odbył się „Bal jak za dawnych lat”. Było swobodnie, klima-

tycznie, pysznie i mamy nadzieję, że każdy z uśmiechem będzie wspominał ten nasz wspólny czas. Czas kolorowych roztąńczonych par, czas wspólnych śpiewów, czas pasjonujących rozmów. Dziękujemy za przybycie Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Podkarpackiego Panu Jerzemu Borchowi, Burmistrzowi Dukli Panu Andrzejowi Bytnarowi, Zastępcy Burmistrza Dukli Panu Łukaszowi Piróg oraz Dyrektorowi MOSiR Dukla Panu Michałowi Szopie. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji tego przedsięwzięcia, a w szczególności Lucynie Twardzik-Krowickiej, Joannie Świątek-Chodak, Dorocie Zawada, Marii Wołosz oraz Józefie Kowalskiej. Dziękujemy dj BILEK za stworzenie cudownego

W celu osiągnięcia tego awansu, nauczyciele muszą odbyć staż trwający dwa lata i dziewięć miesięcy, oraz posiadać odpowiednie kwalifikacje. Uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego to nie tylko awans zawodowy, to przede wszystkim większe oczekiwania i wymagania oraz otwarta droga do dalszego rozwoju. Mianowanie jest z kolei trzecim stopniem na ścieżce awansu zawodowego nauczyciela i otwiera drogę do uzyskania najwyższego stopnia awansu nauczyciela dyplomowanego.

Zawód Nauczyciela to bardzo istotny społecznie zawód, który jest i będzie ważny zawsze. Nauczanie jest zajęciem bardzo trudnym, wymagającym szczególnych umiejętności, a młodzież jest dzisiaj bardzo otwarta, twórcza, i zmusza nauczycieli do ciągłego rozwoju, dlatego dziękujemy nauczycielom za niełatwą i wymagającą wielu poświęceń pracę.

Uroczyste wręczenie aktu nadania stopnia awansu zawodowego odbyło się 1 września 2021 roku. Po złożeniu ślubowania przez nauczycieli, Pan Andrzej Bytnar- Burmistrz Dukli nadał stopień nauczyciela mianowanego i wręczył nauczycielom akty nadania stopnia nauczyciela mianowanego.

Skutkiem uzyskania mianowania przez nauczyciela jest umocnienie prawne stosunku jego pracy, a także gratyfikacja finansowa w postaci zwiększonego wynagrodzenia miesięcznego.

Gratuluję serdecznie nauczycielom sukcesu zawodowego. Życzę satysfakcji oraz sukcesów w dalszej pracy zawodowej i w życiu osobistym. Niech praca, którą Państwo wykonujecie będzie dla Was spełnieniem i przyjemnością. Wychowujcie młode pokolenie na dobrych i prawych ludzi.

Danuta Szczurek
Dyrektor ZOPO w Dukli
Fot. str. 14

klimatu. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Województwa Podkarpackiego - Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie w ramach realizacji przez nasze stowarzyszenie projektu pn. „Różne pokolenia, a tak wiele do dzielenia”.

Prezes Stowarzyszenia „Razem lepiej”
Teresa Belcik
fot. str. 23

27 Ogólnopolski Finał Mini Piłki Siatkowej o Puchar Kinder Joy of Moving

Za nami **27 Ogólnopolski Finał Mini Piłki Siatkowej o Puchar Kinder Joy of Moving**. W turnieju udział wzięły dwa nasze żeńskie zespoły, które uplasowały się w kategorii 2-ki na miejscu 24 i w kategorii 3-ki na miejscu 28. Turnieje Kinder+Sport to największe w Polsce i Europie rozgrywki dziecięce w piłkę siatkową. Rozgrywane w trzech kategoriach wiekowych dla dziewcząt i chłopców. Od kilku lat zawodniczki sekcji piłki siatkowej MOSiR Dukła uczestniczą w tych rozgrywkach. Eliminacje do tego turnieju rozpoczęły się już w styczniu. W całej Polsce do rywalizacji przystąpiło w kategorii 2-ki -1324- dwuosobowych zespołów. W kategorii 3-ki rywalizowało 712 drużyn. Do wielkiego finału rozgrywanego w tym roku w Gliwicach awansowało tylko 32 zespoły (po 2 najlepsze z każdego województwa). W sumie w finale w 3 kategoriach dziewcząt i chłopców udział wzięło 192 drużyny z całej Polski, a więc ponad 1000 zawodniczek i zawodników. Po raz pierwszy awans ten wywalczyły nasze siatkarki i to od razu w 2 różnych kategoriach. Tegoroczny finał rozgrywany był w Arenie Gliwice w terminie 26-28 sierpnia. W finale rywalizowały w kategorii 2-ki: Karolina Szczepanik, Zuzanna Maślanka, Kamila Jędrzejczak. W kategorii 3-ki: Klaudia Bałuta, Ula Jakiela, Magda Piróg i Amelka Skrzęta.

Nie bez powodu turniej uznawany jest za największe zawody mini piłki siatkowej w Polsce. 2 hale sportowe, 24 boiska, na których rywalizowały drużyny. Kilka tysięcy kibiców na trybunach. Ogromny stres, emocje. Wszystko to oraz nie łatwe grupy w pierwszym etapie rywalizacji sprawiły, że pierwszy dzień zmagania nie należał do łatwych. Obie drużyny zanotowały po 3 porażki. Bardzo blisko historycznego zwycięstwa były 3-ki, ale minimalnie przegraliśmy z Gdańskiem na przewagi w tie-breaku. Jak się później okazało popołudniowy spacer na gliwicki rynek pozytywnie wpłynął na dziewczyny, które następnego dnia przystąpiły do rywalizacji. Kamila, Zuza i Karolina zwyciężają z SAS Sejny i KPS Nowa Dęba oraz przegrywają z Gryfem Szczecinek i awansują do górnej połowy turniejowej drabinki.

W porannej sesji mniej szczęścia miały Amelka, Ula, Magda i Klaudia, które w każdym meczu pozostawiły na parkiecie mnóstwo zdrowia, jak równy z równy, jednak doznały 3 porażek. Popołudniowa, a w zasadzie wieczorna sesja, bo rywalizację zakończyliśmy po godzinie 19:00 już zdecydowanie należała do naszych siatkarek. Zwycięstwa z Szóstką Bielsko Biała i i Set Wasilków. Sobota, ostatni dzień zmagania to rywalizacja o konkretne miejsca. Nasze dziewczyny: Ula Jakiela, Magdalena Piróg, Amelka Skrzęta i Klaudia Bałuta w meczu o miejsce 27 nieznacznie przegrywają z Arką Kluczewsko 2:1 (13:15,16:14,12:10) i ostatecznie kończą turniej na miejscu 28. Również młodsze dziewczyny przegrywają 2:1 z Gryfem Szczecinek, ale stawką meczu było miejsce 23. Kończymy więc turniej na miejscu 24.

Jako, że był to ścisły finał zmagania, najlepszych drużyn w Polsce sam udział naszych siatkarek był ogromnym sukcesem. Nasze zawodniczki pozostawiły po sobie bardzo pozytywne wrażenie. W każdym swoim meczu walczyły, dając z siebie

wszystko. Pomimo porażek widać było ogromną determinację, wolę walki, chęć zwycięstwa. Dlatego dla każdej z nich należą się ogromne brawa oraz słowa uznania. Miejmy nadzieję, że możliwość udziału w takim sportowym wydarzeniu, możliwość rywalizacji z najlepszymi drużynami w Polsce przełoży się na jeszcze lepsze wyniki naszych siatkarek w rozpoczynającym się już niedługo nowym sezonie.

24-a drużyna Mistrzostw Polski w kategorii 2-ki dziewcząt:
Zuzanna Maślanka, Karolina Szczepanik, Kamila Jędrzejczak
Trener **Damian Leśniak**
28-a drużyna Mistrzostw Polski w kategorii 3-ki dziewcząt:
Klaudia Bałuta, Magdalena Piróg, Ula Jakiela, Amelka Skrzęta
Trener **Krzysztof Belczyk**

Autor: Damian Leśniak
Fot. Krzysztof Belczyk, Damian Leśniak
 fot. str. 24

Wyniki XXII Biegu na Górę Cergową

XXII edycja Biegu na Górę Cergową za nami. W zawodach wzięło łącznie udział 68 biegaczek i biegaczy. Meta zlokalizowana była na szczycie góry Cergowej, na której zawodnicy otrzymali pamiątkowe medale. Na mecie duża liczba turystów gorąco dopinguwała wbiegających, doceniając ich trud włożony w pokonanie 350 m przewyższenia na 5,5 km trasie. Najszybsi w kategoriach Open nagradzani byli nagrodami finansowymi, statuetkami oraz dyplomami.

Najszybsza trójka XXII Biegu na Górę Cergową
1. Domiszewski Ignacy
2. Pelczar Wojciech
3. Kijowski Dominik
Kategoria Open kobiet:

1. Albrycht Katarzyna
2. Domiszewska Maria
3. Kłoczek Aneta
Wyniki: OPEN XXII Bieg Cergowa 2021
Galeria zdjęć facebook: <https://tiny.pl/9tbcw>

Autor/Fot. Mateusz Lorenc
 fot. str. 24

Kolejne punkty w krośnieńskiej Lidze Młodzika

14 września 2021 r. zawodnicy naszej sekcji z rocznika 2010/2009 rywalizowali z zespołem Kotwicy Korczyna. Bardzo szybko udało się otworzyć wynik, gdyż po 2 minutach prowadziliśmy dwa do zera. W pierwszej połowie zdobywamy jeszcze dwie bramki, które to uspiły naszą obronę i pozwoliły na złapanie kontaktu przez przeciwnika. Do przerwy wynik 4-2.

Na drugą połowę wychodzimy już jednak bardziej skoncentrowani. Dokładamy trzy bramki i kończymy zmagania z wynikiem 7-2. Niestety podobnie jak w ostatnim meczu szwankuje skuteczność. Okazjami do strzelenia bramki obdzielił by kilka meczy. Nie mniej jednak liczy się końcowy wynik i trzy punkty.

W najbliższy piątek udajemy się do Pustyn, aby powalczyć o kolejne zwycięstwo.

Przełęcz Dukla – Kotwica Korczyna (4-2) 7-2
Bramki:
Maciejewski Oskar x3
Kozubal Jakub
Majer Adrian
Potyra Adam
Szafarz Michał
Skład:
Rapala Jacek, Korzec Franciszek, Munia Szymon, Majer Adrian, Stec Łukasz, Kozubal Jakub, Potyra Adam, Szafarz Michał, Maciejewski Oskar, Wróbel Kacper, Kostyra Michał.

Trener: Drozd Piotr
Autor: Piotr Drozd

Polska Mann Triathlon

Dziewiąta edycja Polska Man Triathlon odbyła się w Wolsztynie, w której udział brał Tomasz Baran reprezentujący klub MTB MOSiR Dukla. Łącznie do rywalizacji przystąpiło około czterystu zawodników, którzy rywalizowali na trzech dystansach. Tomasz wystartował na najdłuższym dystansie, na który składa się: pływanie 3,8 km, 180 km jazdy na rowerze, oraz biegu na 42 km 195 m zajmując 10 miejsce Open oraz 6 w kategorii wiekowej M3! Gratulacje!

Wyniki czasowe:
BARAN TOMASZ
01h:14:58 (34) pływanie
04h:55:31 (8) rower
03h:39:03 (8) bieg
09h:57:16.60 łączny czas

Fot. str. 23

Sienkiewicz i Ryzner wygrywają

Ponad 7 godzinna rywalizacja wyłoniła zwycięski zespół w Otwartym Turnieju Piłki Siatkowej Plażowej. Okazali się nimi **Marcin Sienkiewicz i Radosław Ryzner**. Do rywalizacji w zawodach przystąpiło 12 dwuosobowych zespołów. Po rozlosowaniu drabinki turniejowej, na dwóch boiska rozpoczęła się walka o zwycięstwo. Tegoroczny poziom zawodów stał na bardzo wysokim poziomie. Zawodnicy prezentowali świetną grę, a ta na „piasku” wcale do łatwych nie należy. Nielicznie zgromadzeni kibice mogli oglądać wiele skutecznych ataków jak i widowiskowych obron. Piękna, słoneczna pogoda sprawiła, że turniej od każdego zawodnika wymagał wiele wysiłku. Tym bardziej ogromne słowa uznania dla wszystkich biorących udział w turnieju zespołów. Zwyciężyli wspomniani Radosław Ryzner i Marcin Sienkiewicz, przed **Mariuszem Witko i Wojciechem Rolewski**. Miejsce III **Konrada Witka i Maksymiliana Gajdka**. Z rąk dyrektora MOSiR Dukła, każdy zespół otrzymał pamiątkowe dyplomy, puchary oraz nagrody pieniężne.

Tekst:Damian Leśniak,
Fot. Mateusz Lorenc, str. 23

I kolejka Podkarpackiej Ligi Orlika Starszego

Chłopcy z rocznika 2011 udali się do Jasła na pierwszą ligową kolejkę. W tej rundzie będziemy rywalizować z Global Academy Jasło, UKS 6 Jasło, JKS SMS Jarosław, UKS SMS Przemyśl. Chłopcy wygrali w dwóch spotkaniach oraz dwa przegrali. Następną Kolejka odbędzie się już za tydzień w Jarosławiu.

Piotr Drozd

II Kolejka Podkarpackiej Ligi Orlika Starszego

Tym razem chłopcy z U-11 udali się do Jarosławia by rozegrać swoje mecze z drużynami :

Global Academy Jasło, SMS Jarosław, UKS 6 Jasło, SMS Przemyśl. Podczas tej kolejki nasi chłopcy zaprezentowali się z dobrej strony, mimo mocno okrojonego składu i wysokiej temperatury. Fajne pojedynki jeden na jeden oraz akcje, mimo zmęczenia mogły się podobać. Brawa dla naszych chłopców za wysiłek i wykonaną pracę podczas tej kolejki.

Kadra:
Aszklar Hubert, Chlap Michał, Rapala Krzysztof, Głowacki Igor, Niziolek Szymon, Kochanik Igor, Bargiel Zbigniew, Kordyś Wiktor.

Piotr Drozd

Kalendarium zdarzeń różnych

Z Dukli i okolic

Lwów, 27 sierpień 1933 roku. (Prawosławie na Łemkowszczyźnie. Niezwykłość zjawiska – Etnograficzna Łemkowszczyzna – Początki prawosławnej agitacji – X. Maksym Sandewicz i Talerhofczycy – Powrotna fala w r. 1926 – Tylawa ośrodkiem – Szerokość zasięgu – Przyczyny i powody – Podłoże walk nacjonalistycznych – Brak kontrakcji – Starania o biskupstwo – Stan wielkiej niepewności).

Prawosławie na Łemkowszczyźnie stanowi niezwykle i na pierwszy rzut oka niepojęte widowisko. W kraju, gdzie katolicyzm jako wyznanie większości cieszy się zupełną swobodą, w dzielnicy, gdzie katolicy mieszkają niemal wyłącznie i gdzie katolicyzm, przynajmniej łaciński, znachodzi się w stanie kwitnym, w okolicach odległych od ośrodków prawosławia, a położonych tak blisko Krakowa, więc w zachodniej i środkowej Małopolsce szerzy się ruch odstępczy na rzecz Cerkwi obcej i kierowanej przez obcych. Jest to poprostu czemś niesłychanym. Zasluguje na tem baczniejsze i głębsze przeniknięcie nie tylko ze stanowiska wyznaniowego, ale i etnograficznego, socjologicznego i politycznego. Poznanie tego zjawiska zupełne dziś jeszcze nie jest możliwe, jednak zbadanie go nie tylko przez studia, ale i przez podróż informacyjną przybliżyć może choć nieco do zarysów rzeczywistego stanu rzeczy. Łemkowszczyzna, ten szmat ziemi polskiej rozciągnięty na Podkarpaciu od Dunajca i Popradu aż po Rymaków i Iwonicz, zamieszkała jest przez szereg zachodnich Rusinów, nazwanych Łemkami. Stanowią oni rzeczywiście odrębną od Ukraińców całość tak językowo jak ideologicznie. Nazwa ich wywodzi się właśnie z różnic językowych, lecz pochodzenie jej niezupełnie pewne. Liczy ich się na kilkadziesiąt tysięcy, może 40 – 60 tysięcy. Przedewszystkiem żywe jest poczucie odrębności od Ukraińców, których często nienawidzą. Opierają je o ciekawą i prastarą ideologię polityczną. Według niej „czcigodna Ruś święta” stanowi jedno drzewo od prawieka, ale odrębnymi i odmiennymi na tem drzewie konarami są Rosjanie, Białorusini, Ukraińcy, Łemkowie. Stąd nie mają Łemki zamiaru zbliżania się z wschodnimi pobratymcami ani też z Polakami, pragną zachować i rozwijać swoje własne tradycje, swoją własną kulturę, o ile o takiej dziś już może być mowa. Kto w badaniach nad Łemkowszczyzną nie uwzględni tej swoistej ideologii, ten nie

zrozumie walk wyznaniowych, jakie się tam od kilkunastu lat rozgrywają. Sięgają one bezwątpienia doby przedwojennej i mają częściowo swoje źródło w agitacji panrosyjskiej, która jednakowoż na polu religijnem nie przyszła wprost z zakordonu. Rozkołysaną między Łemkami i Bojkami w Stanach Zjednoczonych, stamtąd wzięła swój początek. Wychodźcy ruscy, odstępcy od unji w Ameryce, razem z dolarami przesyłali do kraju takie pisma jak „Amerykańska Ruś”, „Postup” czy niby humorystyczny „Mołot”, w których roiło się od napaści na unickiego biskupa w Ameryce, X. Sotera Ortyńskiego, na duchowieństwo, papieża. Tem samem przygotowali grunt pod prawosławie i na Łemkowszczyźnie. To też kiedy zjawili się „misjonarze”, którzy nieraz byli i szpiegami, z zaboru rosyjskiego, a osobliwie z Począjowa, wystąpił tuż przed wojną wprost ruch religijny, odrrywający setki i tysiące unitów od Kościoła. Odstępców liczono na kilkanaście tysięcy, nawet więcej. Razem z literaturą w rodzaju takiej jak „Począjowski Listek”, zjawiają się misjonarze Hudyma, Iłeczko, Sandowicz, suto opłaceni i suto opłacający chłopów przeniewierczego rosyjskimi rublami. Odbывают się pielgrzymki do wołyńskiego monasteru, jako i do Kijowa – dzieci inteligencji, a nawet niektórych księży staroruskich kształcą się w Rosji, w prawosławnych szkołach, prawosławie zatacza coraz szersze kręgi. Smutną pamięć zdobywają sobie we wschodniej Małopolsce: szczególnie Załucze i Cielęż oraz Grab na Łemkach. Uderzało przytem, że mimo iż rusofilizm uważano za podłoże pod nowy ruch, prawosławie szerzyło się najczęściej w siołach, gdzie parafją kierowali Ukraińcy. To też duchowieństwo rusofilskie ze Lwowa złożyło już 2 lutego 1910 r. u metropolity Szeptyckiego memoriał, wskazujący na niebezpieczeństwo, wyłaniające się dla unji z bezwzględnego zwalczania rusofilskiego duchowieństwa. Z wszystkich misjonarzy prawosławnych na Łemkowszczyźnie zapisał się w pamięci ludu szczególnie X. Maksym Sandowicz, którego w ostatnim czasie wyniesiono do godności męczennika. Czynny już przed wojną w kresowej Zdyni był jak inni „misjonarze” solą w oku władzom austriackim. To też ledwie wybuchła zawierucha wojenna, zawleczono X. Sandowicza jako „szpiega” do powiatowego miasta Gorlic i rozstrzelano (1914). Wierni zwolennicy przenieśli ciało do Zdyni i złożyli na miej-

scowym unickim cmentarzu. Zczasem grób „męczennika”, rosnąc w sławie i czci, stał się jednym z rozsądników prawosławia. Podobnie z czasów ucisku austriackiego wywodzi się mir Talerhofczyków, którzy uchodzili i uchodzą za głównych przywódców między Łemkami. Są to dawniejsi jeńcy, częściowo z duchowieństwa i inteligencji, zamknięci w osławionym obozie koncentracyjnym w Talerhofie za przekroczenia rusofilskie. Dziś są ci Talerhofczycy dźwigarami idei staroruskiej, lecz nie wszyscy zwolennikami prawosławia. Podkreśliwszy sobie tak tło historyczne i tradycyjne, odtworzywszy w głównych zarysach usiłowania i wyniki agitacji za prawosławiem w najnowszych czasach, nasamprzód należy stwierdzić, że z prawosławia szerzonego przed wojną jako i przez arc. Eulogiusza w czasie inwazji został się raczej osad we wspomnieniach i skłonnościach niż rzeczywisty kształt w odrębnych gminach czy parafjach. Według spisu ludności z roku 1921 na całym obszarze czterech województw wschodniej i środkowej Małopolski naliczono tylko 4566 prawosławnych, choć w czasie inwazji udało się założyć między unitami kilkadziesiąt parafii prawosławnych. Dopiero od r. 1926 zaznaczać się poczyną fala powrotna. Ogarnia ona już nie wschód, ale najwięcej na zachód wysunięte placówki unickie, ześrodkowuje się głównie w Łemkowszczyźnie, więc w powiatach: sanockim, krośnieńskim, jasielskim, gorlickim, grybowskim, nowosądeckim. Według warszawskiego organu metropolitalnego „Woskriesnoje Cztenie” z r. 1932 liczba prawosławnych w Małopolsce wynosiła 26 030. A ponieważ na Lwów wypadało 850 dusz, na Przemyśl 303, na Kołomyję 1150, więc na samą Łemkowszczyznę liczyłoby się przeszło 20 000 „nowonawróconych”. Warto się tu może bliżej przypatrzeć odstępcom czy zagrożonym siołom wedle dekanatów. Zestawienie oparte jest o obliczenia, dokonane wiosną 1933 r. przez kapłana, znającego świetnie stosunki między unitami i uzupełnione wywiadami autora. Więc w dekanacie gorlickim prawosławie ogarnęło do połowy Bartne i Krywą, jedną czwartą w Regetowie, trzy czwarte w Uściu Ruskiem; w dekanacie grybowskim połowę Czarnej, trzy czwarte Banicy, Królowej Ruskiej, Florynki, całe Izby, całą Kamienną i Bińczarową niemal całą; w dekanacie dukielskim jedną czwartą w Grabie, Krempnej, Olchowcu, połowę w Polanach ►

► i Tikani, trzy czwarte w Hyrowej, Desznicy i Rozstajnem, całą w Mszannej, gdzie część wróciła, Radocynie, Świątkowej i Tylawie. Podaje się jeszcze jako zdobycz Czarne, Wisznicę, Skwirtne, Kwiatów i Boguszę. Statystycznie możnaby obliczyć, że unja w Małopolsce straciła w ostatnich sześciu latach ok. 20 000, niemal wszystko na Łemkowszczyźnie. Cerkwi i kaplic naliczyło „Wosk. Cztenie” w r. 1932 aż 26, wsi z prawosławnymi 30. Według jednego z „batiuszków” było tych wsi wiosną 1933 r. już 62, co pewnie jest przesadą, świadczenników prawosławnych było 17; parafij, w których się zagnieździło prawosławie ok. 40. Mówi się też już o przybyciu mnichów prawosławnych, mających zamiar założyć monastyr. X. Nikodem Cieszyński.

Lwów, 3 wrzesień 1933 roku. (Prawosławie na Łemkowszczyźnie. Dokończenie). Ośrodkiem ruchu prawosławnego stała się Tylawa w powiecie krośnieńskim. W Tylawie, jak i w sąsiedniej Trzcanie, wzięła prawosławna fala powrotna w r. 1926 swój początek. Stąd nazywa się niekiedy i cały ruch na Łemkowszczyźnie „Tylawską schizmą”, choć może zczasem Tylawa przestała być tym ośrodkiem. Znamienne jest to, że wypadki tylawskie powtarzają się mniej więcej i w innych odstępczych wsiach. Ludowi nie podoobało się, że ksiądz unicki nie posłużył się w liturgii wyrazem „prawosławna wiara”, używanym przez innych księży w okolicy, zaprotestował, a gdy to nie skutkowało, na dany znak opuścił cerkiew. Później zwołał zebranie i postanowił przejść na prawosławie, jako że to jest „wiara pradziadów”, od której się pod wpływem agitatorów dopiero po wiekach odwrócono. Sprowadzono batiuszkę, który rozpoczął odprawiać nabożeństwa w jednej ze salek „Kółka”. Poruszyło to całą okolicę bliższą i dalszą. Tylawa stała się sławną, pielgrzymowały do wsi całe gromady, niekiedy zdaleka, by się przypatrzeć nowości i tu i owdzie poczęto naśladować Tylawę. Tu tymczasem prawosławie nie tylko się utwierdzało, ale zdobyć sobie chciało jak najwięcej praw i posiadłości, niekiedy per fas et nefas. Napadano na cerkiew unicką i usiłowano ją obrabować, domagano się w sądzie budynków parafjalnych oraz gruntów, rozkradano paramenta i sprzęty kościelne – sąd i władze policyjne wkraczać musiały i orzekały na korzyść unitów, którym mimo większości prawosławnych, nic nie odebrano. Szczególnego rozgłosu nabral t. zw. „babski napad” na probostwo unickie w Tylawie, zakończony klęską prawosławnych, bo policja spełniła swój obowiązek. Na wytrwałych, wiernych unitów wywiera się terror i dokucza się im w sposób nie-

Sukcesy sekcji siatkarek MOSiR Dukla

Przemyśl - ponownie szczęśliwy dla naszych siatkarek. W rozgrywanych, w dniach 18-19 września zawodach mini piłki siatkowej pod patronatem Małgorzaty Glinki i Glinka Academy nasze zawodniczki zajęły miejsce na podium.

Na najwyższym stopniu, zwyciężając w kategorii 3-ki stanęły Klaudia Bałuta, Magdalena Piróg, Michalina Fornal i wybrana MVP turnieju Urszula Jakiela. Dziewczyny wysoko wygrały wszystkie rozgrywane tego dnia mecze. Na miejscu III turniej w kategorii 2-ki zakończyły Zuzanna Maślanka, Karolina Szczepanik, Lena Leśniak, które doznały tylko jednej porażki w półfinałowym meczu, z późniejszymi triumfatorkami zespołem Karpat MOSiR Krosno. Z bardzo dobrej strony pokazały się również debiutujące w tej kategorii wiekowej Blanka Belczyk, Amelia Maślanka i Hania Drozd, które po kilku świetnych meczach zakończyły turniej na miejscu VII. W tej kategorii do rywalizacji przystąpiło 16 dziewczyn. W niedzielę swój turniej rozgrywały kategorie 4-ek. Dobre zawody w wykonaniu: **Michaliny Fornal, Karoliny Szczepanik, Magdaleny Piróg i Klaudii Bałuta**. Nasze zawodniczki przegrały dopiero w wielkim finale w zespole UKS 15 Przemyśl i kończą zawody na miejscu II.

Był to świetny weekend w wykonaniu naszych siatkarek. Trzy okazałe puchary ufundowane przez Małgorzatę Glinkę wędrują do naszej gabloty z trofeami. Bardzo dobra i skuteczna gra cieszy bo to dopiero początek sezonu a kolejne zawody przed nami.

Damian Leśniak, fot. str. 23

kiedy niski i prostacki, jak przez płucie w twarz, obrzucanie grzywy czy ogona u ich koni, palenie siana. Zbalaamuceni z trudem tylko i rzadko się nawracają, przeszkadza im w tem nie tylko terror, ale i ich własny wstyd fałszywy. Do podtrzymania schizmy przyczyniały się i dzieci, które podburzone przez starszych nie tylko uciekały z nauki religii, ale wogóle do unickiego księdza odnosiły się nieprzyjaźnie, niekiedy obelżywie. W Tylawie nauczycielka-Polka, kierowniczka szkoły, podejmowała gościnnie episkopa Symona, wizytującego latem 1931 r. nowopozyskanych prawosławnych na Łemkowszczyźnie, a dziekanowi unickiemu nie poszła na rękę, gdy chciał krótko potem urzędowo zwiedzać szkołę. Kiedy w r. 1932 wizytator kuratorium krakowskiego zwiedzał szkołę w Śnietnicy, wtedy pytał się, ile jest dzieci prawosławnych, a gdy się zgłosiło tylko dwóch chłopców, odezwał się: „Tak was mało! Nie wstydzicie się przyznać, każda wiara jest dobra”. Tem samem wkraczamy w zawikłane kłębówiska przyczyn i powodów schizmy. Czy władze urzędowe popierają szerzenie się schizmy? Z góry trzeba zaznaczyć, że do prawosławnych batiuszków jako do lojalniejszych mogą mieć więcej zaufania, niż do księży ukraińskich, owianych zbyt często duchem nacjonalistycznym, który baczny obserwator już przy pierwszym zetknięciu wyczuje a nawet pozna. Niejaki „Ignotus” pisząc na łamach „Gazety Kościelnej” o Łemkach bez animozji antyukraińskiej stwierdził: „Nieraz czyniono rządowi polskiemu

zarzut, że to on popiera propagandę prawosławia, aby dokuczyć Ukraińcom. Zarzuty tego rodzaju uważam za absolutnie niesłuszne. Rząd nie popiera propagandy prawosławnej, ale nie może jej całkowicie zabronić, gdyż konstytucja waruje w tych sprawach swobodę. Rząd przeciwnie w wielu razach wstrzymuje ludność, aby nie zmieniła wyznania unickiego. Odpowiedzialność za te smutne odstępstwa spada najprawdopodobniej na politykę w cerkwi, na propagowanie wszędzie ukrajinizmu”. (C.d.n.)

Fragment książki Joanny i Jacka Koszczan: „Kalendarium zdarzeń różnych z Dukli i okolic, znalezionych w polskojęzycznej prasie codziennej i innych dokumentach z lat 1800 – 1939”. Zachowana oryginalna pisownia artykułu.

Sprzedam działkę

budowlaną

o powierzchni 34a,

położoną w Zboiskach

Kontakt: 604 439699

lub 17 77 29 018

Nocne loty pszczoł

Nikogo nie zaskoczę, jak powiem że pszczoły widzą dzięki oczom. Jednak informacja, że pszczoły mają tysiące oczu wywołuje zdziwienie. Mówiąc tak już całkowicie poważnie to pszczoła posiada dwoje oczu złożonych i trzy przyoczka. Oczy złożone to zestaw od czterech tysięcy oczek prostych do czterech i pół tysiąca u robotnicy. Jednak na początku nie kłamałem. Każde oko proste odbiera obraz oddzielnie więc można je traktować indywidualnie. Taka budowa pozwala pszczole widzieć dokładnie kształty i kolory dopiero z bliska. Dlatego spłoszyć ją można dopiero z odległości około 70 cm. A znaki barwne na płatkach kwiatowych wskazujące drogę do nektaru dostrzegają naprawdę z niewielkiej odległości, liczonej w milimetrach. Pszczoła miodna nie jest mistrzem nocnych lotów. Na ogół ich loty kończą się przed zachodem słońca. Jasna noc i występujący obficie pożytek potrafi sprowokować lot nocny. Jednak należy go traktować jako wyjątkowy.

W zwykłą noc pszczoły nie latają. Dzięki temu można wykonywać opryski ochrony roślin właśnie nocą. Jeżeli ktoś uważa, że jest to teoretyczna możliwość to informuję, że obecny sprzęt jaki jest w posiadaniu przeciętnego rolnika pozwala na wykonanie takiego zabiegu. Rolnicy potrafią nocą dokonywać zniw, a co dopiero oprysków. Jednakże na świecie są pszczoły, które latają nawet podczas ciemnej nocy. Są to Megalopt atra bytujące w rejonach Panamy jak i Xylocopa pszczoły żyjące w rejonach Indii. No dobrze, ale przecież w ulu jest ciemno więc jak pszczoły widzą w swoim domu? Tu prym wiedzie zmysł dotyku. W określeniu swej pozycji jak i ruchów powietrza pomagają im tak zwane narządy Johnsona umiejscowione na drugim członie czułków. Jak wrażliwy jest to zmysł niech świadczy to, że 14 lat temu udało się naukowcom udowodnić, że pszczoły odbierają wibracje powietrza spowodowane tańcem werbunkowym pszczoł, które wróciły z pożytku. Dzięki swym zmysłom bez-

Prawo przy porannej kawie ...

Urlop wypoczynkowy pracownika...

W myśl art. 52 Kodeksu pracy, pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego. Jest to prawo bezwzględnie obowiązujące i nie podlega aktom dyspozycyjnym stron stosunku pracy, zaś interesy obu stron wyrażone zostały przez ustawodawcę w ten sposób, że urlopu wypoczynkowego udziela pracodawca. Pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu. Niedopuszczalne jest także wyrażenie zgody przez pracodawcę na urlop wypoczynkowy w okresie niezdolności pracownika do pracy. Na podstawie Kodeksu i wskazanych wyżej przepisów prawo do urlopu nabywają tylko pracownicy. Osoby wykonujące pracę na innej podstawie niż stosunek pracy nabywają to prawo wówczas, gdy przepisy szczególne im je przyznają (np. wykonujące pracę nakładczą) lub jest to przewidziane w układzie zbiorowym pracy albo wynika z postanowienia umowy, np. zlecenia lub agencyjnej. Jak trafnie przyjął Sąd Naj-

wyższy w tezie 2 wyroku z 6.05.2009 r., sygn. akt II PK 95/09, w ramach innych stosunków prawnych niż stosunek pracy prawo do urlopu wypoczynkowego może wynikać z ustalonych zwyczajów. Jednak prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop musi wynikać z wyraźnej umowy. Nie ma natomiast ograniczeń w zakresie podjęcia przez pracownika w czasie urlopu pracy u innego pracodawcy. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 8 marca 2017 r., sygn.. II PK 26/16 pracownik, który korzysta z urlopu wypoczynkowego, zwolniony jest czasowo z obowiązku świadczenia pracy i pozostaje czasowo poza sferą pracowniczego podporządkowania. Nie utrzymuje w tym okresie stałego, codziennego kontaktu z pracodawcą. Nie należy zatem wymagać, aby odczytywał intencję pracodawcy odwołania z urlopu wypoczynkowego, z faktów konkludentnych, np. z rozmowy telefonicznej prowadzonej w przedostatnim dniu urlopu, w której uzyskuje informa-

cje, że jest potrzebny w pracy. Urlop musi być udzielony pracownikowi w naturze. Wpłata ekwiwalentu pieniężnego w miejsce urlopu udzielonego w postaci płatnego zwolnienia od wykonywania pracy jest dopuszczalna tylko w sytuacjach przewidzianych prawem. Jest zatem sprzeczna z prawem i nieważna umowa pracownika z pracodawcą, której przedmiotem jest tzw. sprzedaż urlopu. Potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z 21.10.2015 r., sygn. akt I PK 303/14, podnosząc ponadto, że umowa taka jako mniej korzystna dla pracownika jest nieważna także na podstawie art. 18 § 2 Kodeksu pracy. Pracownik mający roszczenie o udzielenie mu urlopu bieżącego oraz zaległych może dochodzić tego przed sądem pracy. Nieudzielenie pracownikowi urlopu w terminie z reguły będzie uprawniało go do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1 Kodeksu

błędnie określają w ciemności gdzie jest góra i dół. Czółkami dokonują też pomiaru wielkości komórek plastra. Kolejną z ciekawostek jest odkrycie, że pszczoły śpią. Nawet potrafimy określić czas snu. Wynosi on od 5 do 8 godzin w ciągu doby. Nocą śpią głównie zbieraczki. Rola snu jest taka sama u pszczoł jak i u człowieka, jednak wiemy, że pszczoły na pewno mają fazę snu głębokiego. Inne fazy są określane jeszcze na granicy domysłów i wiedzy. Naukowcy badając pszczoły nie pozwolili im zasnąć i okazało się, że niewyspane pszczoły zataczały się, niedbale wykonywały tańce werbunkowe, miały kłopoty z odnalezieniem ula i trudniej się uczyły. Jak widać życie pszczoł jest niezwykle ciekawe.

Witold Puz
Koło Pszczelarzy w Dukli
WZP w Rzeszowie

Beskid Niski jest niesamowity

Coraz bardziej doceniamy piękno i spokój naszego Beskidu, po wyprawie w Tatry. Super wycieczka Doliną Pięciu Stawów przy ładnej, letniej pogodzie, lecz na szlakach mnóstwo ludzi. Już nikt się nie pozdrawia bo trzeba uważać przy tej ciasnocie na swoje bezpieczeństwo przy wymijaniu. Droga do Morskiego Oka przypominała najlepszy dzień targowy, kolejka do kasy biletowej TPR jak za komuny po sprzęt AGD oraz fatalne śmierdzące toje. Tu nie można odpocząć, mimo pięknych widoków trudno było zrobić zdjęcie bez ludzi./fot/

Nasz Beskid jest niesamowity, tu naprawdę można odetchnąć. Pamiętam jak w Zydranowej pani Maria Gocz opowiadała moim uczniom o tęsknocie za beskidzką przyrodą w czasie wysiedlenia na ziemie

pracy. Stanowi to także wykroczenie z art. 282 § 1 pkt 2 Kodeksu pracy, zagrożonego karą grzywny od 1000 zł do 30 000 zł. Z uwagi na usprawiedliwiony interes pracodawcy w art. 167 Kodeksu pracy, przyjęto, że pracodawca może odwołać pracownika z urlopu, przy czym może to uczynić tylko wówczas, gdy jego obecności w zakładzie wymagają okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczęcia urlopu. Skoro zaś pracodawca- odwołując pracownika z urlopu- ogranicza w ten sposób konstytucyjne prawo do wypoczynku, powinien to uczynić w jednoznacznym oświadczeniu woli, które wywołuje skutek w chwili złożenia go pracownikowi w taki sposób, aby mógł zapoznać się z jego treścią. Jak wskazuje także Wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2017 r., sygn. akt I PK 130/16 zobowiązanie pracownika przez pracodawcę do pozostawania w gotowości do pracy czy wymuszanie na nim świadczenia pracy w czasie urlopu wypoczynkowego (werbalne, pozawerbalne - przez presję psychiczną lub spowodowane wadliwą organizacją pracy powodującą konieczność wykonywania obowiązków pracowniczych w tym okresie) stanowi zaprzeczenie istoty urlopu wypoczynkowego przeznaczonego na czas niezakłóconego odpoczynku pracownika.

Natalia Belcik
Radca prawny

wstania Warszawskiego rozbił się w drodze powrotnej we wsi Banica. Beskidem fascynował się nasz śp. kolega przewodnik Rysiek Majka, bardzo cenił te tereny, to z nim przeszliśmy szlak niebieski im. Kazimierza Pułaskiego, odwiedzając cmentarze, podziwiając przyrodę i słuchając wspaniałych opowieści. Góra Cergowa pamięta opłatki turystyczne, a zwłaszcza z tego roku, przygotowany po raz ostatni przez Ryśka chlebek przypiekany z czosnkiem niedźwiedzim, znajdujący się w dużym pudełku na poczęstunek dla wszystkich turystów razem z życzeniami. Ostatnie pożegnanie Beskidzkiego Przewodnika to dowód, że turyści to wspaniała szanująca przyrodę i siebie na wzajem grupa, tu nie ma polityki, ani podziału na klasy, to są ludzie kochający nasz piękny kraj.

Maria Walczak
Fot. str. 24

Podziękowanie

„Jak szybko mijają chwile jak szybko płynie czas...” dlatego z radością usiedliśmy by znów, choć przez moment, być razem. Składamy serdeczne podziękowanie naszemu koledze **Bogdanowi Szczurkowi** za zorganizowanie udanego, pełnego wrażeń i niespodzianek spotkania byłych pracowników dukielskiego Urzędu.

Uczestnicy

Podziękowanie

Bardzo dziękuję za wsparcie i za zajęcie się najbardziej skomplikowanymi kwestiami podczas organizacji pogrzebu mojego brata Jana Szyszlaka: **Właścicielkom „Dukielskiego Kredensu”**, a także **Koleżankom i Kolegom z pracy**. Jestem niezmiernie wdzięczna za wycucie, kulturę i zrozumienie powagi bólu. Odejdzie mojego brata było dla mnie bardzo bolesne, a Wasza pomoc nieoceniona.

Zofia Dyga

Gospodarstwo ogrodnicze
OLA
Cergowa 222
(koło firmy TransBieszczady)

Oferuje kwiaty ogrodowe, balkonowe, hortensje, sadzonki warzyw.
Tel. 606 782 467, 693 226 246

Ślady niedźwiedzia w Daliowej

W sobotę 1 X turyści spotkali bardzo świeże ślady niedźwiedzia w Daliowej k. Jaślisk.

Spotkanie z niedźwiedziem na szlaku - jak się zachować?

- 1. Podczas bezpośredniego spotkania z niedźwiedziem najważniejsze jest zachowanie spokoju. Nie ulegaj panice i nie zbliżaj się do zwierzęcia.
- 2. Jeśli niedźwiedź nie wie o twojej obecności, pozwoli się wycofać.
- 3. Nie krzycz, ponieważ wtedy możesz go wystraszyć i skłonić do ataku.
- 4. Jeśli napotkasz młodego ciekawskiego niedźwiedzia, pamiętaj, że jego matka prawdopodobnie jest w pobliżu. Wtedy zawróć na drogę, którą przyszedłeś.
- 5. Jeśli niedźwiedź już cię zauważył, zachowaj spokój i pozostań na swoim miejscu. Nie biegnij - to może spowodować pogoń.
- 6. Jeśli niedźwiedź się zbliża, pozostań na swoim miejscu i odzywaj się do niego spokojnym głosem. Jeśli się zatrzyma – zwiększ dystans, wycofując się powoli i postaraj się zejść mu z drogi.
- 7. Podczas bliskiego spotkania nigdy nie patrz zwierzęciu w oczy (dla zwierząt jest to sygnał agresji).

Źródło: Krosno112.pl

W krainie rondla i patelni

Cukinia (kabaczek) - możemy jeść ją na surowo, smażyć kwiaty cukinii, przyrządzać leczo i piec ciasta. Dziś ze względu na walory smakowe i odżywcze, cukinia znajduje się na liście 20 warzyw najchętniej uprawianych w naszym kraju. W zależności od odmiany może być ciemnozielona, żółta lub pasiasta. Warzywo może dorastać do ok. 40 cm długości, ale najlepiej zrywać cukinię wcześniej, kiedy ma ok. 15-20 cm i jest najdelikatniejsza. Dzisiaj podaję przepis na

Pasztet z cukini

- Składniki**
- 3 szklanki cukinii starej na tarce o grubych oczkach, cukinia powinna być ze skórką (dokładnie odcisnąć sok!)
 - 1 duża marchewka obrana i starta na tarce
 - 2 cebule obrane i drobno posiekane
 - 4-5 ząbków czosnku obranych i posiekanych
 - ½ szklanki oleju roślinnego
 - ½ szklanki do wyboru: kaszy manny lub drobnej kaszki kukurydzianej lub tartej bułki
 - ½ łyżeczki kurkumy
 - 1 łyżeczka przyprawy curry
 - 4 jajka całe – konieczne od „szczęśliwych kur” – uwaga, osoby, które nie używają jajek mogą je zastąpić 4-5 łyżkami mielonego siemienia lnianego rozrobionego w odrobinie ciepłej wody (siemię lniane jest śluzowate, co niestety wpływa na konsystencję potrawy)
 - duży pęczek natki pietruszki posiekany
 - posiekane świeże zioła: lubczyk, hyzop, oregano, tymianek, bazylia, kopekrek... (świeże zioła można zastąpić suszonymi)
 - sól do smaku i świeżo mielony czarny pieprz

- Wykonanie:**
- Piekarnik nagrzej do 190°C.
 - Cebule i czosnek podsmaż na całym oleju, by stały się miękkie.
 - Dodaj świeżo mielony czarny pieprz i suszone zioła (jeśli nie masz świeżych, to teraz dodaj suszone).
 - Formę do pieczenia dokładnie wysmaruj tłuszczem i wysyp odrobiną tartej bułki.
 - W dużej misce wymieszaj dokładnie wszystkie składniki, najlepiej ręką.
 - Masę przełóż do foremki.
 - Piecz w nagrzanym piekarniku przez 1 godzinę.

Smacznego!

Dukla.pl zamieszcza różne formy reklam. Aktualny cennik:

Moduł Format reklamy	Reklama czarno-biała na okres 6. miesięcy Cena netto w zł	Reklama czarno-biała na okres 1 miesiąca Cena netto w zł	Reklama kolorowa na okres 6. miesięcy Cena netto w zł	Reklama kolorowa na okres 1 miesiąca Cena netto w zł
A-4	250	60	600	150
1/2 A-4	150	30	300	70
1/4 A-4	75	20	150	50
1/8 A-4	30	15	100	30
1/16 A-4	20	10	75	15

Do każdej ceny netto doliczony będzie podatek VAT w wysokości 23%. Wszystkie krótkie ogłoszenia niekomercyjne, z ofertami pracy lub osób poszukujących pracy umieszczane są w Dukielskim Przeglądzie Samorządowym nieodpłatnie. Cennik reklamy obowiązuje również w odniesieniu do strony internetowej.

Złota myśl ☺

„Nawet papier toaletowy wie, że aby być przydatnym trzeba się rozwijać”

Dukielski wzornik - dziedzictwo i etnodesign

Wykonane prace

Fot. Joanna Sarnecka

Uczestnicy warsztatów

Spacer krajoznawczo-edukacyjny oraz „Bal jak za dawnych lat”

„Bal jak za dawnych lat”

Fot. [arch, Stowarzyszenia „Razem lepiej”]

Polska Man Triathlon

Tomasz Baran na pierwszym planie

Sukcesy sekcji siatkarek MOSiR Dukla

Zawodniczki z trenerami

Sienkiewicz i Ryzner wygrywają

Zawodnicy podczas meczu

Wernisaż wystawy i premiera filmu

Prace wykonane przez uczestników warsztatów pisania ikon

Uczestnicy wernisażu

Gości wernisażu przywitała Barbara Marchewka - prezes Stowarzyszenia „Animare”

Robert Neumann opowiada o powstaniu filmu promującego dziedzictwo kulturowe gminy Dukla

Fot. Krystyna Boczar-Różewicz

Wyniki XXII Biegu na Górę Cergową

Zwycięzcy biegu w kat. open mężczyzn

Finał Mini Piłki Siatkowej

Uczestniczki Ogólnopolskiego Finału Mini Piłki Siatkowej "KINDER Joy of Moving" z trenerami

Fot. [arch. MOSiR Dukla]